

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ**

**ФАКУЛЬТЕТ №2
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО**

Галузь знань 08 Право
Спеціальність 081 Право
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма Право
Шифр за ОПП: ОК 21

Мова навчання: українська

Розробник:

Мар'ян ЮНАЦЬКИЙ, кандидат економічних наук,
доцент кафедри цивільного та господарського права
факультету №2 КННІ

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри цивільного та господарського права факультету №2 КННІ ДонДУВС
Протокол №1 від 01.08.2024 р.

Завідувач кафедри

Ганна УСТИНОВА-БОЙЧЕНКО

Робочу програму погоджено з керівником робочої групи, гарантом освітньо-професійної програми «Право»

Керівник робочої групи,
гарант освітньо-професійної програми
01.08.2024 р.

Катерина НЕСТЕРЕНКО

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

ВСТУП

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Рік підготовки:	2-й	2-й
Семестр:	4-й	4-й
Кількість кредитів ЄКТС / годин	3 / 90	
Модулів:	1	
Змістових модулів:	-	
Лекції:	20 годин	8 годин
Семінарські:	20 годин	8 годин
Практичні:	-	-
Самостійна робота:	50 годин	74 годин
Індивідуальні завдання (курсова робота):	не передбачено	
Підсумковий семестровий контроль:	залік	
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1:1,3	1:5

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: підготовка висококваліфікованих фахівців/фахівчинь у галузі права, здатних розв'язувати завдання у сфері цивільного права, господарського права, забезпечення охорони прав і свобод людини та суб'єктів господарювання, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, правового регулювання суспільних відносин у сфері господарювання тощо. Формування знань у сфері екологічних правовідносин щодо приналежності, використання, відтворення природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища, прав та інтересів відповідних суб'єктів.

Завдання: засвоєння основних принципів дії екологічного законодавства; вивчення суб'єктного та об'єктного складу екологічних правовідносин; закріплення необхідних юридичних знань з метою вирішення конкретних питань практичної діяльності щодо захисту екологічних прав людини, забезпечення екологічного правопорядку.

1.3. Передумови для вивчення дисципліни: «Теорія держави та права», «Історія держави та права зарубіжних країн», «Цивільне право» тощо.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Результати навчання дисципліни	Програмні результати навчання			
	ПРН 3	ПРН 5	ПРН 13	ПРН 22
Вміти орієнтуватися у системі нормативно-правових актів, що регулюють екологічні правовідносини	+			+
Знати особливості використання нормативно-правових актів, що регулюють екологічні правовідносини	+			
Знати на практичному рівні особливості порядку правової охорони та використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки		+		
Знати на практичному рівні особливості отримання, припинення, втрати права використання природних ресурсів			+	
Вміти обґрунтовано застосовувати норми екологічного законодавства що стосуються притягнення винних осіб до юридичної відповідальності		+		+

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб	інд	ср		л	п/с	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Загальні положення та зміст екологічного права												
Тема 1. Предмет, метод, принципи, система та джерела екологічного права	6	2	2	-	-	2	8	2	2	-	-	4
Тема 2. Право власності на природні ресурси	3	-	-	-	-	3	4	-	-	-	-	4
Тема 3. Правове регулювання управління в галузі природокористуванням і охорони навколишнього середовища	7	2	2	-	-	3	8	2	2	-	-	4
Тема 4. Право природокористування	7	2	2	-	-	3	4	-	-	-	-	4
Тема 5. Екологічні права та обов'язки громадян	7	2	2	-	-	3	4	-	-	-	-	4
Тема 6. Правові засади економічного механізму природокористування	3	-	-	-	-	3	4	-	-	-	-	4
Тема 7. Правове регулювання використання та охорони земель	7	2	2	-	-	3	4	-	-	-	-	4
Тема 8. Правове регулювання використання та охорони вод	3	-	-	-	-	3	8	2	2	-	-	4
Тема 9. Правове регулювання використання та охорони надр	7	2	2	-	-	3	4	-	-	-	-	4
Тема 10. Правове регулювання використання та охорони рослинного світу	3	-	-	-	-	3	4	-	-	-	-	4
Тема 11. Правове регулювання використання та охорони лісів	7	2	2	-	-	3	4	-	-	-	-	4
Тема 12. Правове регулювання використання та охорони тваринного світу	3	-	-	-	-	3	4	-	-	-	-	4
Тема 13. Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки населення та територій	7	2	2	-	-	3	4	-	-	-	-	4
Тема 14. Правове регулювання охорони атмосферного повітря	3	-	-	-	-	3	4	-	-	-	-	4
Тема 15. Правове забезпечення формування та функціонування екологічної мережі України	7	2	2	-	-	3	6	-	-	-	-	6
Тема 16. Особливості використання і охорони об'єктів природно-заповідного фонду України	3	-	-	-	-	3	6	-	-	-	-	6
Тема 17. Правове регулювання поводження з відходами	7	2	2	-	-	3	10	2	2	-	-	6
Разом за змістовим модулем	90	20	20	-	-	50	90	8	8	-	-	74
Усього годин	90	20	20	-	-	50	90	8	8	-	-	74

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1: Загальні положення та зміст екологічного права.

Тема 1. Предмет, метод, система та принципи екологічного права

Поняття екологічного права як галузі права. Поняття, сутність та зміст еколого-правових відносин, їх класифікації. Підстави виникнення, зміни та припинення екологічних правовідносин. Особливості методу правового регулювання екологічних відносин. Принципи екологічного права та екологічного законодавства. Система екологічного права. Джерела екологічного права. Класифікація джерел екологічного права та їх система.

Тема 2. Право власності на природні ресурси

Право власності на природні ресурси. Поняття, зміст та особливості права власності на природні ресурси. Загальна характеристика форм права власності на природні ресурси. Особливості права власності Українського народу на природні ресурси. Право державної власності на природні ресурси: поняття, об'єкти, суб'єкти, підстави та порядок виникнення та припинення. Право комунальної власності на природні ресурси: поняття, об'єкти, суб'єкти, підстави та порядок виникнення та припинення. Право приватної власності на природні ресурси: поняття, об'єкти, суб'єкти, підстави та порядок виникнення та припинення. Порядок та особливості безоплатного набуття громадянами України у приватну власність природних ресурсів. Особливості припинення права приватної власності у зв'язку з відчуженням природних ресурсів для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності. Юридична відповідальність за порушення права власності на природні ресурси.

Тема 3. Правові основи управління природокористуванням та охороною довкілля

Загальна характеристика управління природокористуванням та охороною довкілля як різновид соціального управління. Поняття та види управління в галузі екології. Екологічне управління як організаційно-правовий механізм довкілля. Інституційна складова організаційно-правового механізму охорони довкілля. Система та повноваження органів управління природокористуванням та охороною довкілля загальної та спеціальної компетенції. Правове забезпечення участі громадськості в екологічному управлінні природокористуванням та охороною довкілля. Загальні положення реалізації екологічної політики в Україні. Основи сталого екологічного розвитку. Екологічна освіта і виховання. Правові основи оцінки впливу на довкілля. Стратегічна екологічна оцінка. Процедура реалізації функцій управління природокористуванням та охороною довкілля.

Тема 4. Право природокористування

Право природокористування. Основні принципи природокористування. Об'єкти та суб'єкти права природокористування. Види права

природокористування, їх класифікація. Право загального і спеціального природокористування та їх ознаки. Особливості користування природними ресурсами на умовах оренди. Захист суб'єктивних прав природокористувачів.

Тема 5. Екологічні права та обов'язки громадян

Поняття, особливості та класифікація екологічних прав та обов'язків громадян. Гарантії реалізації екологічних прав громадян. Проблеми охорони та захисту екологічних прав громадян.

Тема 6. Правові засади економічного механізму природокористування

Поняття та принципи економіко-правового механізму природокористування та охорони довкілля. Основні напрями та складові економічного механізму природокористування та охорони навколишнього природного середовища. Основні засади фінансового забезпечення охорони довкілля та раціонального природокористування. Плата за спеціальне природокористування: її види та порядок справляння. Склад та особливості рентної плати за використання природних ресурсів. Екологічний податок: суб'єкти та об'єкти оподаткування.

Тема 7. Правове регулювання використання та охорони земель

Особливості правового регулювання використання земель. Загальна характеристика правового регулювання використання та охорони земель. Земля - основне національне багатство України, її функції як об'єкта природи. Правова охорона земель. Охорона земель від забруднення та несприятливих природних і техногенних процесів. Особливості юридичної відповідальності за порушення земельного законодавства: поняття, зміст та види.

Тема 8. Правове регулювання використання та охорони вод

Особливості правового регулювання використання вод. Загальна характеристика права користування водами: поняття, принципи, об'єкти, суб'єкти. Види права водокористування. Підстави і порядок виникнення та припинення права водокористування. Права та обов'язки водокористувачів. Особливості юридичної відповідальності за порушення законодавства про використання і охорону вод та відтворення водних ресурсів.

Тема 9. Правове регулювання використання та охорони надр

Особливості правового регулювання використання надр. Загальна характеристика права користування надрами: поняття, суб'єкти, об'єкти. Надра як об'єкт правової охорони та використання. Загальна характеристика державного фонду надр та державного фонду родовищ корисних копалин. Види права надрокористування. Підстави та порядок виникнення, зміни, призупинення та припинення права користування надрами. Права та обов'язки користувачів надр, захист та гарантії їх прав. Особливості юридичної відповідальності за порушення гірничого законодавства України.

Тема 10. Правове регулювання використання та охорони рослинного світу

Особливості правового регулювання використання рослинного світу. Рослинний світ як об'єкт правової охорони та використання. Загальна характеристика природних рослинних ресурсів та їх класифікація. Форми використання природних рослинних ресурсів, їх правове забезпечення. Правові засади охорони рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин та типових природних рослинних угруповань.

Тема 11. Правове регулювання використання та охорони лісів

Ліс як об'єкт права природокористування. Види права лісокористування, їх особливості. Правове регулювання здійснення загального та спеціального використання лісових ресурсів. Види спеціального використання лісових ресурсів. Права та обов'язки лісокористувачів. Правові засади відтворення, охорони та захисту лісів. Особливості юридичної відповідальності за порушення законодавства про рослинний світ та лісового законодавства.

Тема 12. Правове регулювання використання та охорони тваринного світу

Тваринний світ як об'єкт охорони та використання. Загальна характеристика права користування тваринним світом: поняття, об'єкти, суб'єкти та види. Загальні підстави і порядок виникнення та припинення права використання об'єктів тваринного світу. Права та обов'язки користувачів тваринного світу. Правове регулювання полювання та мисливського господарства. Правове регулювання здійснення рибальства. Червона книга України. Юридична відповідальність за порушення законодавства про охорону, використання і відтворення тваринного світу.

Тема 13. Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки населення та територій

Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки населення й територій. Законодавчі засади регулювання правовідносин у галузі забезпечення вимог екологічної безпеки. Юридична природа екологічної безпеки: її поняття, види, суб'єктно-об'єктний склад. Поняття й характеристика правових заходів щодо забезпечення екологічної безпеки. Юридична відповідальність за правопорушення у галузі забезпечення екологічної безпеки. Поняття надзвичайні екологічні ситуації, їх класифікація. Визначення зон надзвичайні екологічні ситуації, їх юридична природа. Юридичні підстави, порядок оголошення окремої місцевості зоною надзвичайні екологічні ситуації та її правовий режим.

Тема 14. Правове регулювання охорони атмосферного повітря

Правова охорона атмосферного повітря, озонового шару та клімату. Атмосферне повітря, озоновий шар і клімат як об'єкти правової охорони.

Система правових заходів щодо охорони атмосферного повітря, озонового шару й клімату. Юридична відповідальність за порушення законодавства в галузі охорони атмосферного повітря, озонового шару й клімату.

Тема 15. Правове забезпечення формування та функціонування екологічної мережі України

Правове забезпечення формування і функціонування екологічної мережі України. Загальна характеристика екологічної мережі України: поняття, об'єкти і структурні елементи. Принципи формування, збереження й використання екологічної мережі. Порядок включення природних об'єктів до переліків територій та об'єктів екологічної мережі. Особливості права власності на землю та інші природні ресурси об'єктів екологічної мережі.

Тема 16. Особливості використання і охорони об'єктів природно-заповідного фонду України

Правовий режим об'єктів природно-заповідного фонду. Поняття й загальна характеристика природно-заповідного фонду України. Правова класифікація територій та об'єктів природно-заповідного фонду України. Особливості використання й охорони окремих видів територій природно-заповідного фонду: природних заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків, заказників, регіональних ландшафтних парків, пам'яток природи, заповідних урочищ, ботанічних садів, дендрологічних і зоологічних парків, парків-пам'яток садово-паркового мистецтва. Правовий режим санітарно-захисних зон, курортних, лікувально-оздоровчих, рекреаційних територій і курортів. Поняття «рекреаційні території» та їх види. Визначення кола земель рекреаційного призначення як буферних зон національної екологічної мережі України. Види використання рекреаційних територій. Особливості їх відновлення й правової охорони. Юридична відповідальність за порушення законодавства щодо курортних, лікувально-оздоровчих та рекреаційних територій.

Тема 17. Правове регулювання поводження з відходами

Правове регулювання поводження з відходами. Відходи як об'єкт правового регулювання. Правова класифікація відходів. Правовий режим поводження з відходами. Правове регулювання діяльності, пов'язаної зі збиранням і заготівлею окремих видів відходів як вторинної сировини й забезпечення ними переробних підприємств. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері поводження з відходами.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

5.1. Методи навчання

Під час проведення навчальних занять можуть застосовуватися такі методи:

– словесні методи навчання;

- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;
- проблемно-пошукові методи навчання;
- активні методи навчання, у тому числі з використанням квестів.

Засоби оцінювання

Відповідно до рекомендацій Міністерства освіти і науки України з навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін існують наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

- Заліки/ екзамени;
- стандартизовані тести;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- письмові модульні завдання;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види самостійних та групових завдань.

5.2. Порядок оцінювання результатів навчання

5.2.1. Поточне оцінювання знань Здобувачів на денній та заочній формах здобуття вищої освіти в Університеті здійснюється за 4-бальною системою, де 5 балів відповідає оцінці «відмінно», 4 бали відповідає оцінці «добре», 3 бали відповідає оцінці «задовільно», 0 балів відповідає оцінці «незадовільно».

5.2.2. Підсумкове/семестрове оцінювання знань Здобувачів за результатами вивчення освітніх компонент на денній та заочній формах здобуття вищої освіти в Університеті здійснюється за 100-бальною уніфікованою системою, яка поширюється на всі навчальні дисципліни незалежно від обсягу та тривалості викладання. Розподіл балів за формами організації освітнього процесу наведений в таблиці (див. Таблицю 1).

Таблиця 1. Розподіл балів за формами організації освітнього процесу.

Денна форма	Заочна форма
Аудиторна робота – 40 балів	Аудиторна робота – 20 балів
Самостійна робота – 20 балів	Самостійна робота – 40 балів
Залік/екзамен – 40 балів	Залік/екзамен – 40 балів
Усього за навчальну дисципліну – 100 балів	Усього за навчальну дисципліну – 100 балів

5.2.3. Для денної форми навчання поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях) визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 8 =$$

поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях), для яких оцінювання результатів навчання здійснюється за контрольними нормативами, визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість нормативів за семестр за аудиторну роботу}} * 8 =$$

Коефіцієнт максимально можливого балу за аудиторну роботу, який для денної форми навчання складає 8, визначається шляхом ділення максимального балу за аудиторну роботу на максимально можливу оцінку (40/5=8).

Розподіл 20 балів за самостійну роботу визначається рішенням кафедри з урахуванням змісту запропонованих у методичних рекомендаціях завдань на її виконання.

5.2.4. Для заочної форми навчання поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях) визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 4 =$$

поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях), для яких оцінювання результатів навчання здійснюється за контрольними нормативами, визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість нормативів за семестр за аудиторну роботу}} * 4 =$$

Коефіцієнт максимально можливого балу за аудиторну роботу, який для заочної форми навчання складає 4, визначається шляхом ділення максимального балу за аудиторну роботу на максимально можливу оцінку (20/5=4).

Розподіл 40 балів за самостійну роботу визначається рішенням кафедри з урахуванням змісту запропонованих у методичних рекомендаціях завдань на її виконання.

5.2.5. Критерії оцінювання усної відповіді студента на семінарському занятті:

5 б. – вичерпна і глибока відповідь на питання семінарського заняття. Здобувач/здобувачка вищої освіти виявляють всебічне, систематичне й глибоке знання матеріалу, глибоко засвоїв основну й додаткову літературу з теми, рекомендовану планом. Доповідає активно й упевнено, не прив'язаний до конспекту. Відповідь вирізняється багатством і точністю використаних термінів. Матеріал викладається послідовно й логічно. У розумінні та викладі навчального матеріалу здобувач/здобувачка вищої освіти виявляє науковий підхід і творчі здібності. Після завершення доповіді відповідає на всі питання викладача та здобувачів/здобувачок вищої освіти навчальної групи (викладач має право поставити до трьох коротких питань за темою заняття загалом).

4 б. – здобувач/здобувачка вищої освіти виявляє достатньо повне знання матеріалу, не припускається у відповіді суттєвих неточностей, засвоїв основну літературу, рекомендовану викладачем у плані практичного заняття. Дає відповіді на запитання викладача та інших здобувачів/здобувачок вищої освіти. Часто звертається до конспекту.

3 б. – здобувач/здобувачка вищої освіти виявляє знання матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і роботи за спеціальністю. Доповідач прикутий до конспекту, без допомоги якого у матеріалом володіє не достатньо, припускається помилок. Матеріал частково розкриває проблему. Відповідає на поставлені запитання з помилками, однак спроможний зі сторонньою допомогою виправити їх.

0 б. – здобувач/здобувачка вищої освіти читає з конспекту. Матеріал розкриває проблему поверхово чи фрагментарно. На запитання викладачів та інших здобувачів/здобувачок вищої освіти відповісти не може. Відповіді немає або вона абсолютно не розкриває сутності питання.

5.2.6. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів/здобувачок вищої освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Самостійна робота здобувачів/здобувачок вищої освіти з навчальної дисципліни «Фінансова безпека суб'єктів господарювання» розглядається як пріоритетна форма засвоєння навчального матеріалу, що сприятиме виробленню необхідних навичок та вмінь. Основне завдання самостійної роботи здобувачів/здобувачок вищої освіти – сформувати вміння поглиблювати власні знання шляхом особистого пошуку і формування інтересу до творчого підходу при опрацюванні навчального матеріалу з дисципліни, а також вміння користуватися рекомендованою літературою, міжнародно-правовими нормами та угодами, аналізувати прочитане у вигляді тез, конспекту, рефератів.

Зміст самостійної роботи здобувачів/здобувачок вищої освіти з навчальної дисципліни «Фінансова безпека суб'єктів господарювання» визначається робочою програмою дисципліни, робочим навчальним планом, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача, який здійснює керівництво самостійною роботою.

Обсяг часу, відведений на позааудиторну самостійну роботу фіксується:

у робочому навчальному плані – загалом за теоретичним навчанням, кожним із циклів дисциплін, за кожною дисципліною;

у робочих програмах навчальних дисциплін з орієнтовним розподілом за розділами або темами.

Кількість завдань для позааудиторної самостійної роботи визначається з обсягу годин, які передбачено навчальним планом на самостійну роботу з навчальної дисципліни.

Видами завдань для позааудиторної самостійної роботи здобувачів вищої освіти можуть бути:

для оволодіння знаннями: конспектування тексту; робота зі словниками й довідниками; ознайомлення з нормативними документами; навчально-дослідна робота; використання аудіо- й відеозаписів, комп'ютерної техніки й Інтернету тощо;

для закріплення й систематизації знань: робота з конспектом лекції (обробка тексту), складання плану й тез відповіді; підготовка повідомлень до виступу на семінарі, конференції; підготовка рефератів, доповідей; складання бібліографії, тематичних кросвордів; тестування; складання таблиць для систематизації навчального матеріалу; вивчення нормативних матеріалів; відповіді на контрольні питання; аналітична обробка тексту (анотування, рецензування тощо);

для формування вмінь: розв'язання завдань і вправ за зразком; розв'язання варіативних завдань і вправ; вирішення ситуаційних професійних завдань; підготовка до ділових ігор; підготовка курсових і дипломних робіт; виконання тестових завдань за окремими темами за допомогою програми МІА:Освіта тощо.

Види завдань для позааудиторної самостійної роботи, їх зміст і характер можуть мати варіативний і диференційований характер, урахувати специфіку спеціальності, досліджуваної дисципліни, індивідуальні особливості здобувача вищої освіти. За рішенням кафедри здобувачам вищої освіти, які брали участь у позанавчальній науково-творчій діяльності (в роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, конкурсах студентських наукових робіт та ін.) і досягли значних результатів, можуть надаватися додаткові бали як результат самостійної роботи з відповідної дисципліни.

Перевірка завдань для позааудиторної самостійної роботи здобувачів вищої освіти здійснюється викладачем під час проведення індивідуальних та групових консультацій з навчальної дисципліни, а також під час поточної заліково-екзаменаційної сесії.

Підсумки за позааудиторну самостійну роботу виставляються окремою графою в журналі обліку роботи академічної групи.

5.2.7. Підсумковий контроль – залік чи екзамен складається Здобувачами в обов'язковому порядку.

– 36-40 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на поставлене запитання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти (або правильно відповів/відповіла на 90-100% тестових завдань). Максимальна кількість балів може бути знижена, якщо під час відповіді здобувач/здобувачка вищої освіти не зробив/зробила посилання на чинні нормативно-правові акти чи допустив/допустила незначні помилки.

– 28-35 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання але допустив/допустила помилки, що впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 70-89% тестових завдань);

– 20-27 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи допускає значні помилки, які приводять до викривлення інформації (або правильно відповів/відповіла на 50-69% тестових завдань);

– 0-19 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла менше ніж на 50% тестових завдань).

Система оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (зарахування залікових кредитів) є стандартизованою та формалізованою (враховує особливості шкали оцінювання Університету (100-бальна), національної («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F):

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Бали	Оцінка ЄКТС
Відмінно / Зараховано	90-100	A
Добре / Зараховано	82-89	B
	75-81	C
Задовільно / Зараховано	67-74	D
	60-66	E
Незадовільно / Не зараховано	35-59	FX
	1-34	F

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Екологічне право : навч. посіб. / кол. авт. [Резворович К. Р., Юнін О. С., Кірін Р. С. та ін.]. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 318 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/5077/1/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%9C%D0%90%D0%9A%D0%95%D0%A2.pdf>
2. Екологічне право України. Загальна частина : підручник / М. В. Краснова, Ю. А. Краснова. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2021. 190 с. URL: http://dglib.nubip.edu.ua/bitstream/123456789/9188/1/Krasnova_Ecologichne%20pravo.pdf
3. Проблеми права екологічної безпеки: навч. посібник. М.В. Краснова, Г.І. Балюк, А.Г. Бобкова: під заг. ред. М.В. Красної та Р.С. Кіріна; відп. ред. В.І. Андрейцев. Дніпро: НГУ, 2019. 575 с. URL: <http://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/149248/CD906.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Додаткові

4. Екологічне право України : курс лекцій / Каракаша І.І. Одеса : 2020. 321 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12547>.
5. Екологічне право у схемах та визначеннях : навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. К. Р. Резворович. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 188 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/10687/1/%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%85%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D1%85.pdf>
6. Екологічне право: навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форми навчання / Демчук Т.І., Борденюк О.В., Шелудяков Р.С. Чернівці, 2021. 100 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/15789/%D0%9D%D0%9C%D0%9F%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Нормативно-правові акти

1. Протокол щодо Стратегічної екологічної оцінки. Офіц. портал Верховної Ради України. URL: http://www.unec.org/env/eia/sea_protocol_r.html.
2. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23.05.2017 № 2059-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 29. Ст. 315.
3. Про стандартизацію: Закон України від 05 червня 2014 р. № 1315-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 11. Ст. 1058.

4. Про державні цільові програми: Закон України від 18 березня 2004 р. № 1621-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 25. Ст. 352.
5. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 1. Ст. 1.
6. Про Державний земельний кадастр: Закон України від 07 липня 2011 р. № 3613-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 8. Ст. 61.
7. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.
8. Про інформацію: Закон України від 02 жовтня 1992 р. за № 2657-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650.
9. Про екологічний аудит: Закон України від 24 червня 2004 р. № 1862-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 45. Ст. 500.
10. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222.
11. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.
12. Про ратифікацію Протоколу про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті: Закон України від 1 липня 2015 року № 562-VIII. Офіц. портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/562-19>.
13. Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 березня 1998 р. № 391. *Офіційний вісник України*. 1998. № 13. С. 91.
14. Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті від 25.02.1991 р., ратифікована Законом України від 19.03.1999 р. № 534-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995-272>
15. Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 січня 2015 р. № 32. *Офіційний вісник України*. 2015. № 10. Ст. 266.
16. Про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. за № 15. *Офіційний вісник України*. 2015. № 7. Ст. 164.
17. Про затвердження Положення про Державне агентство лісових ресурсів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 8.10.2014 р. № 521. *Офіційний вісник України*. 2014. № 82. Ст. 2333.
18. Про затвердження Положення про Державне агентство водних ресурсів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 393. *Офіційний вісник України*. 2014. № 71. Ст. 1995.
19. Про Державне агентство рибного господарства України: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 р. № 895. *Офіційний вісник України*. 2015. № 90. Ст. 3018.
20. Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2017 р. № 275. *Офіційний вісник України*. 2017. № 36. Ст. 1131.

21. Про затвердження Положення про Державну службу геології та надр України: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1174. *Офіційний вісник України*. 2016. № 3. Ст. 192.

22. Про затвердження Положення про громадських інспекторів з охорони довкілля: Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 27 лютого 2002 р. за № 88. *Офіційний вісник України*. 2002. № 12. Ст. 631.

23. Про забезпечення доступу до публічної інформації: Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 11 листопада 2011 р. № 444. *Офіційний вісник України*. 2011. № 95. С. 3475.

24. Про затвердження Положення про участь громадськості у прийнятті рішень у сфері охорони довкілля: Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 18 грудня 2003 р. за № 168. *Офіційний вісник України*. 2004. № 6. Ст. 357.

25. Порядок проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля: Постанова Кабінету Міністрів від 13.12.2017 р. № 989. *Офіційний вісник України*. 2018. № 2. Ст. 54.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <http://portal.rada.gov.ua>
2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. Урядовий портал. URL : <http://www.kmu.gov.ua/control>.
3. Єдиний портал органів системи Міністерства внутрішніх справ України. URL : <http://mvs.gov.ua>.
4. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
5. Офіційний портал Державна податкова служба України. URL: <https://www.tax.gov.ua>.
6. Офіційний веб-сайт Державна аудиторська служба України. URL : <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>